

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **P. Ś.**

skazanego z art. 258 § 3 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 stycznia 2025 r.,

wniosku skazanego o wznowienie postępowania karnego zakończonego wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt II AKa 177/18,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 2 czerwca 2017 r., sygn. akt XXI K 183/13,

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

**odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej
bezzasadności.**

UZASADNIENIE

W dniu 19 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego P. Ś., w którym wniósł on o uchylenie i unieważnienie wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 2 czerwca 2017 r., XXI K 183/13, z uwagi na to, że skład sądu rozpoznającego jego sprawę nie został wyznaczony poprzez losowanie. To pismo potraktowane zostało jako wniosek o wznowienie postępowania. Skazany stwierdził, że wymieniona wcześniej okoliczność świadczy

o tym, że naruszone zostało jego prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd. Potwierdzać taki wniosek ma postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., IV KO 7/22, oraz orzeczenie ETPCz w sprawie Chim i Przywieczkerki przeciwko Polsce.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 545 § 3 k.p.k., osobisty wniosek strony o wznowienie postępowania podlega, w sposób formalny, wstępnej kontroli w zakresie jego treści. W razie stwierdzenia, że treść wniosku świadczy o jego oczywistej bezzasadności, pismo to nie podlega procedurze uzupełnienia jego braków formalnych, w tym dotyczących przymusu adwokackiego. O oczywistej bezzasadności wniosku możemy mówić wtedy, gdy nie zawiera on żadnych racjonalnych i obiektywnych przesłanek do merytorycznego badania podstaw wznowienia określonych przepisami prawa procesowego, a wskazanych w art. 540, 540a i 540b k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2022 r., II KO 125/21).

Złożony przez skazanego wniosek nie został sporządzony i podpisany przez adwokata lub radcę prawnego, jak nakazuje przepis art. 545 § 2 k.p.k. Sąd Najwyższy odstąpił od wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu bądź wzywania do uzupełnienia tego braku formalnego, z uwagi na treść pisma, niewskazującą na zaistnienie jakichkolwiek podstaw do wznowienia postępowania w niniejszej sprawie.

Złożone przez skazanego pismo jest jego kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania. W nadmienionym przez skazanego postanowieniu z dnia 19 maja 2022 r., IV KO 7/22, Sąd Najwyższy uznał wniosek o wznowienie postępowania za oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 545 § 3 k.p.k. Sąd odniósł się w nim do dwóch wskazanych przez skazanego podstaw wznowienia postępowania, jedna z nich była tożsama z podniesioną w niniejszej sprawie.

Zaaprobować należy stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w tym orzeczeniu, w którego uzasadnieniu stwierdzono, że wyznaczenie w sprawie skazanego SSR Z. P. wynikało z potrzeby utworzenia referatu dla sędziego delegowanego i wyrównania wielkości referatów. Zgodnie z obowiązującym w tym czasie przepisem art. 351 § 1 k.p.k. sędziego albo sędziów powołanych do

orzekania w sprawie wyznacza się według kolejności wpływu spraw oraz jawnej dla stron listy sędziów danego sądu lub wydziału. Odstępstwo od tej kolejności jest dopuszczalne tylko z powodu choroby sędziego lub innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy. Losowanie składu orzekającego przewidziano, z inicjatywy obrońcy lub prokuratora tylko w sytuacji, gdy w akcie oskarżenia zarzuca się popełnienie zbrodni zagrożonej karą 25 lat pozbawienia wolności albo dożywotniego pozbawienia wolności, co w rozważanej sprawie nie miało miejsca. W realiach sprawy nie było zatem podstaw prawnych do wyłonienia składu orzekającego w drodze losowania. Skarżący także w piśmie złożonym w niniejszej sprawie nie wskazał, poza zaniechaniem przeprowadzenia losowania, na inne ewentualne uchybienia związane z wyłanianiem składu orzekającego oraz ich wpływu na treść orzeczenia. Tymczasem naruszenie reguły zawartej w art. 351 k.p.k. konsekwentnie oceniane było w orzecznictwie Sądu Najwyższego jako względna przyczyna odwoławcza (zob. m.in. uchwała z dnia 17 stycznia 2005 r., I KZP 43/05), co oznacza, iż skarżący musi wykazać zaistnienie takiego uchybienia i jego wpływ na treść orzeczenia. Względny charakter tej przesłanki wyklucza możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., tj. ze względu na zaistnienie bezwzględnego powodu uchylenia orzeczenia z art. 439 § 1 k.p.k.

Poza tym, skazany wiąże zaniechanie losowania składu z naruszeniem konwencyjnego prawa do bezstronnego i niezawisłego sądu, odwołując się przy tym do wyroku ETPCz w sprawie Chim i Przywieczerski przeciwko Polsce. Nie stara się jednak powiązać wskazanej sprawy z jego własną, nie wykazuje też, jak już wspomniano, naruszenia prawa przy wyłanianiu składu orzekającego i jego wpływu na treść wyroku. Tymczasem, jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18: 1. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) nie przewiduje obowiązku państwa-strony wzruszenia prawomocnego orzeczenia w sytuacji, gdy w wyroku Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że zostało ono wydane z naruszeniem postanowień Konwencji. Nie przesądza ona również rodzaju środków prawnych, jakie powinny być podjęte w celu wykonania wyroku tego Trybunału. Art. 41 Konwencji wskazuje jedynie na konieczność

zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie w takim zakresie, w jakim prawo państwa nie daje podstawy do przywrócenia stanu poprzedniego (sprzed naruszenia - restitutio in integrum).

2. Potrzeba wznowienia postępowania karnego wynikająca z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską (art. 540 § 3 k.p.k.) zachodzi wtedy, gdy przedmiot rozstrzygnięcia Trybunału dotyczy głównego nurtu procesu, a charakter i zakres stwierdzonych w jego toku uchybień w istocie podważa słusność merytorycznego rozstrzygnięcia. Potrzeba wznowienia w związku z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zajdzie wówczas, gdy poczynione zostaną ustalenia, że stwierdzone przez Trybunał naruszenie przepisów Konwencji mogło mieć wpływ na treść orzeczeń sądów krajowych zapadłych w toku prawomocnie zakończonego postępowania karnego objętego wnioskiem o wznowienie.

3. Stwierdzone w wyroku Trybunału naruszenie prawa do "sądu ustanowionego ustawą" (art. 6 ust. 1 Konwencji) przez nieprawidłowe wyznaczenie sędziego do składu orzekającego, jeżeli nie jest powiązane z brakiem niezawisłości czy bezstronności sędziego, nie daje podstawy do wznowienia postępowania karnego.

Kierując się powyższym uznać należało, że wniosek skazanego o wznowienie postępowania jest oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 545 § 3 k.p.k., co uzasadniało odmowę jego przyjęcia bez konieczności wzywania skazanego do uzupełnienia braków tego wniosku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

r.g.

